

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCV. Quando filiæ dos constituta est in pecunia, & præterea marito tradita fuerunt scrinia, quæ fueru[n]t æstimata cum mobilibus, & mundo muliebri in illis co[n]tento, & maritus illam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

210 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

§. 1. ff. de contrahend. empt. l. Titius heres, ff. de action. empt. Gracian. discept. forens. cap. 657. n. 19. Alex. conf. 54. ponderatis verbis, in princip. lib. 3. & conf. 204. n. 4. vers. accedit, lib. 6. † Et idem dicendum est de cameris inferioribus, quæ notoriè sunt extra confines domus donatæ. Mantie. de tacit. convent. lib. 4. tit. 15. n. 32. & 34. vers. idem conceditur. Menoch. lib. 4. præsumpt. 129. n. 17. & 21.

4 Et quanvis res esset dubia; tamen dicendum potius esset hortum sub tali donatione minimè contineri, quia cum utraque domus habeat aditum ad hortum, & ambulatorium superius, continguum aulæ magnæ domus per patrem sibi reservatæ; quod quidem ambulatorium, seu galerie, tantum se proerendit, quantum ipsæmet hortus inferior, & parietes dicti ambulatorii eadem forma eademque materia compositi sunt quo ipsa magna domus, ac cum eadem proportionē: & è contrario, parva domus donata longè inferior est magna domo, necnon muro dicti hortu, qui murus è magna domo usque ad parvam per totum horti spatium eodem contextu diffunditur, eodemque fastigio & pennis ac frontispicio exornatur; omnino concludendum est, patris donatoris intentionem fuisse, ut quemadmodum tota obstructio muris, & ambulatorii ad magnam domum pertinet, ita & hortus qui muro subjacet, eidem magnæ domui accedat: cum in similibus controversiis recurri debeat ad conjecturas, & ad id quod est verisimile. † Et si res sit dubia, potius hortus magnæ domui quam parvæ adjudicandus est, ut testatur Dec. conf. 109. n. 1. & 2. Craver. conf. 234. n. 2. vers. secundò. Mantie. de tacit. convent. lib. 13. tit. 28. n. 37.

6 Præterea, quia ut hortus dicatur comprehensus in dispositione facta de domo, non sufficit una conjectura, sed plures requiruntur: quoniam ex uno argumento non rectè elicitur præsumptio voluntatis: ut bene notavit Cujac. ad l. prædii 91. ff. de leg. 2. sup.

7 lib. 7. respons. Papiniani. † Nempe attendendum est utrum hortus, domus causâ fuerit comparatus, utrum per domum in hortum aditus sit, denique utrum hortus sit additamentum, & accessio domus: ut habetur in d. l. prædii, §. qui domum, ff. de legat. 3. † Hortus autem de quo agitur, non fuit comparatus causâ parvæ domus, aditumque principalem habet per magnam domum, & ipse cum toto ejus ambulatorio magnæ domui accessorius est. Potius igitur ad magnam domum pertinere censendus est, ex Menoch. lib. 4. præsumpt. 129. n. 11.

9 Et in facto constabat, quod tempore emptionis parvæ domus hortus jam erat unitus magnæ domui: hic enim comparatus fuerat anno 1476. parva verò domus anno 1528. & ideo cum diverso tempore, & diverso pretio hortus fuerit comparatus, sequitur illum in donatione parvæ domus non esse comprehensum, ut probat text. in dicta l. prædii, §. balneas, ff. de legat. 3. quem ad hoc allegat Menoch. dicta præsumpt. 129. n. 12. & tradunt omnes DD. in dicta l. prædii, §. qui domum, de legat. 3. & in l. olympico, ff. de servit. urban. prædior.

10 Accedit quod dictus testator in suo libro rationum nominatim expressebat, præfatum hortum ad parvam domum minimè pertinere: unde libris donatoris in hac materia, si casus esset dubius, credendum esset: præsertim cum ageretur de viro perspicacissimæ probitatis, & integritatis: dicta l. prædii, §. Titio, & §. balneas, & ibi DD. Tusch. præst. conclus. tom. 2. lit. D. conclus. 227.

11 Rursus res clara redditur ex eo, quod donator filio secundogenito donatario parvæ domus partem horti cum cameris inferioribus titulo locationis con-

cesserat, quod factum non fuisset si illa in donatione essent comprehensa: & ideo si de destinatione tractandum esset, ultima consuetudo testatoris, quæ in dicta locatione consisteret, fuisset attendenda. Suid. conf. 195. num. 16. Mantie. de conject. lib. 3. tit. 9. num. 5.

12 Sed & hæc destinationis conjectura, licet in se vera sit, non sufficit; sed requiritur concursus aliarum conjecturarum, nec debet Index unquam temerè ex una conjectura voluntatis quidquam de ea decernere; non ex uno scilicet navem ædificare, ut loquitur Cujac. in dicta l. prædii, §. Titio, tom. 4. fol. mibi 996. † Vbi dicitur, non sufficere quod ad hortum sit aditus ex parva domo, sed oportere aditum esse ex sola parva domo; aut si sit aditus etiam aliunde, oportere quod unico pretio, & eodem tempore cum parva domo sit acquisitus: Cum ergo aditus pateret ad hortum illum, tam ex parva, quam ex magna domo, conjecturæ locum non habent favore parvæ domus, quia requirebatur quod ita pateret, ut patere non posset aliunde, ut bene explicat Castrenf. in dicta l. olympico, n. 2. Mantie. de tacit. convent. lib. 4. tit. 15. n. 26. vers. rursus obijciunt. Gabriel conf. 94. n. 9. & 10. vol. 2.

14 Et quanvis secundogenitus donatarius dimidiâ partem horti prædicti sibi à patre locatam divideret per septem lineam ex lignis siccis confectam; non tamen ex eo prætendere potest illam medietatem ad se pertinere, cum clausula illa facta fuerit ad tempus duntaxat: nempe ne famuli unius domus ad alteram accedere possent, durante tempore conductionis. Certum autem est, aditum clausum ad tempus, finito tempore censi debere ac si clausus nunquam fuisset. Castrenf. conf. 211. in fine, volum. 1. Gabriel conf. 94. num. 13. vol. 2. † Quia accidens non immutat naturam rei, quæ finito tempore illius redit ad primum statum, l. arbor, §. de vestibulo, ff. communi divid. juncta l. sicut ades, ff. de legat. 3. & l. quod conclave, ff. de damn. infect. Castrenf. loco citato, vers. certe idem puto.

Hæc causa post longam controversiam inter fratres Nobiles, & prudentes, fuit transactione sopita:

CAPVT XCV.

Quando filix dos constituta est in pecunia, & præterea marito fuerunt tradita scrinia quæ fuerunt æstimata cum mobilibus, & mundo muliebri in illis contento, & maritus talem æstimationem soluto matrimonio promissit restituere illis, quibus dos restituenda erit, maritum teneri uxore mortuâ non solum dotem, sed etiam mundi muliebris, & scriniorum æstimationem restituere, non obstante pacto quod mundus muliebris pertineret ad superstitem: quod ex ipso corpore mobilium intelligendum est, at æstimatio hæredibus, seu successoribus uxoris restituenda est.

S V M M A R I V M.

1 Mundus muliebris est quid separatim à dote, nec partem dotis constituit. Intellige ut infra.

2 Si

2. Si maritus dotem receperit partem in pecunia, partem in mobilibus æstimatis, soluto matrimonio tenetur ad restitutionem æstimationis mobilium una cum residuo dotis in pecunia consistens.
3. Mundus muliebris, seu les coffres, in Provincia Provincia constituit partem dotis, & eodem modo restituitur.
4. Pro mundo muliebris, vestibus & apparatus filia, bona fideicommissa supposita alienari possunt.
5. Apparatus isti dicuntur supplementum dotis, & de illis iudicatur tanquam de ipsa dote.
6. Donatio inter patrem & filiam in potestate constitutam sustinetur ex causa seriniorum, & apparatus nuptialium.
7. Frater qui tenetur dotare sororem, cogi potest ad illi tradenda serinia, & apparatus nuptiales.
8. Muliere decedente, serinia & omnia in eis contenta restituenda sunt heredibus mulieris.
9. Quando valor seriniorum non est valde magnus, multo magis restituenda sunt heredibus uxoris.
10. Decisio Seraph. 132. procedit in casu dubio, quando nullum aderat pactum de restituendo seriniorum æstimationem, nullaque illorum recognitio in pecunia.
11. Pactum quod mundus muliebris ad superstitem pertineat, non est incomparabile cum pacto quod illius æstimatio soluto matrimonio heredibus uxoris restituatur.
12. Inæqualitas donationis inter virum & uxorem satisfinitur, præsertim quando procedit ex conventionibus ante contractum matrimonium factis.
13. Recognitio facta per maritum cum promissione restituendi valorem conventum mundi muliebris, superflua esset, si maritus illum non teneretur soluto matrimonio restituere heredibus, & successoribus uxoris.
14. Verba illa, quæ pertinebunt ad superstitem, bene adaptantur restitutioni seriniorum, sed hoc non obstat recognitioni & promissioni de restituendo illorum æstimationem in contractu matrimonii conventam.
15. In dubio relatio fieri debet ad proximiora.
16. Quod maxime procedit ad evitandam contrarietatem in eadem dispositione.

IN contractu matrimonii pater filia summam quatuor millium aureorum in dotem assignavit, ipsa verò marito omnia bona sua præsentia & futura in dotem constituit, qui recipiendo recognovit ex tunc, & adveniente casu restituere promisit: fuitque conventum quod maritus uxori mundum muliebrem recognosceret juxta consuetudinem Provincie, prout recognovit pro summa septingentarum librarum, illi qui ex conjugibus superstes erit, applicandarum: & quoad alias vestes & jocalia nuptialia, maritus promisit illa facere propriis expensis, usque ad summam quingentorum scutorum, cum pacto quod illa ad superstitem pertinebunt. Super quo dubitatum fuit, utrum mundus muliebris per patrem datus, & per maritum recognitus pro summa 700. librarum, soluto per mortem filia matrimonio, sit eidem patri restituendus.

Dubium faciebat primò, quia mundus ille muliebris non fuit comprehensus in summa 4000. scutorum per patrem filia in dicto contractu matrimonii

promissorum: Idèd cum non constituat partem dotis, sed sit ab ea separatus, non venit restituendus. Seraph. decis. 126. & 132.

Secundò, quia pacto expresso conventum fuit, quod pertinebit ad superstitem: cum itaque maritus uxori superstes fuerit, videbatur dicendum illum cedere lucro mariti, & non esse restituendum.

Sed tamen verius est, summam 700. librarum, ad quam ascendit æstimatio dictorum mobilium, ultra dotem filia datorum, eidem patri restituendam esse ob filia prædecessum. Pro cuius rei comprobatio ne supponendum est in primis, quod si maritus dotem receperit partem in pecunia, partem in mobilibus: v. g. mille in pecunia, & centum in mobilibus, vel vestibus, ad ornatum uxoris, ad summam illam æstimatis, maritus tenetur uxori, seu ejus heredibus soluto matrimonio restituere pecuniam; & non res, per textum expressum in l. æstimata, ff. de iur. dot. per quem ita tenent communiter DD. Covar. pract. quest. cap. 8. numero 5. versic. quintò si mentem. Trentacinq. variar. resol. lib. 3. resol. 1. de iur. dot. num. 7.

Supponendum quoque est, istum mundum muliebrem, quod Itali æconium vocant: ex sui natura esse partem dotis, & de appendiciis ipsius dotis, præsertim in Provincia Provincie, ubi talis est consuetudo ut maritus illum uxori recognoscat. Adeo ut pro his vestibus & ornamentis bona fideicommissa supposita alienari possint. Rot. decis. 556. numero 1. part. 1. divers. ubi ratio assertat num. 2. Quia si isti apparatus non fuissent dati, dos tanto minor fuisset data per patrem, & dicuntur supplementum dotis, ac de illis uti de dote ipsa iudicandum est. Fontanel. de pact. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 14. num. 31. & 32. fol. mibi 580. Castrenf. in l. cum pater, §. pater filia, ff. de leg. 2. ubi ex hoc inferit quod donatio causâ itorum seriniorum, quæ apud nos vocantur les coffres nuptiaux, est valida inter patrem & filiam in potestate constitutam, & serinia post mortem uxoris sunt illius heredibus restituenda. Ripoll. variar. resol. cap. 9. num. 185. ubi dicit fratrem qui tenetur dotare sororem, cogendum esse eidem dare arcas, vestes nuptiales, & alia solita tradi puellis tempore matrimonii, & cap. 10. num. 493. ubi dicit, quod muliere decedente, arcæ, & omnia intra eas immissa restituenda sunt heredibus ipsius, aut illi cui dotis restitutio fuerit stipulata, quia istæ arcæ sunt sequela dotis. Quod & voluit Gratian. discept. forensic. 498. n. 57. & 58. Præsertim verò quando agitur de summa modica, habito respectu ad dotem, prout hic, quia non erat decimaseptima pars totius dotis. Thesaur. decis. 195. n. 7. ubi voluit sufficere quod non excedat tertiam partem dotis, ut de eo iudicemus tanquam de dote.

Neque obstat illa decisio Seraph. 132. Quia loquitur in casu dubio, in quo nullum aderat pactum de restituendo æstimationem: hic autem maritus expressè summam illam 700. librarum recognoverat, & simul cum dote restituere promiserat, casu restitutionis adveniente.

Nec obstat pactum, quod mundus muliebris ad superstitem ex dictis conjugibus pertineret: Cum nihil implicet quod serinia tradita pertineant ad superstitem, eo modo quo illæ vestes & jocalia per maritum facienda & æstimatio verò illorum, tanquam pars dotis soluto matrimonio sit restituenda; perinde ac si pater illa genero vendidisset, quo filia sua ornatiores incederet. Itaque verba illa, ad superstitem pertinebunt, referenda sunt ad serinia, vestes, & mundum muliebrem; recognitio verò & promissio resti-

stitutionis ad illius æstimationem, ad 700. libras taxatam. † Nec refert quod ex eo resulcer inæqualitas donationis factæ inter virum & uxorem in casum supervitæ: Quia inæqualitas illa sustinetur præsertim dum ante contractum matrimonium facta fuit promissio, seu donatio. Gratian. *discept. forens. c. 498. n. 31. & 32.*

13 Quod si ea non fuisset partium intentio, ut æstimatio hæredibus uxoris redderetur, frustra fuisset facta recognitio valoris, & æstimationis scriniorum, cum promissione de restituendo, eodem planè modo quo recognitio dotis, & promissio restitutionis illius, prout facta fuit relative ad recognitionem dotis: argumentum autem vitandæ superfluitatis optimum est, dum agitur de interpretatione voluntatis contrahentium. Mantio. *de tacit. convent. lib. 2. tit. 12. num. 2. & 3.*

14 Præterea cum in dicto contractu facta fuerit mentio de jocalibus, & scriniis per maritum recognitis pro 700. libris, adduntur statim verba illa, ad quam summam fuerunt æstimata per amicos communes, & pertinebunt ad superstitem ex dictis conjugibus: quæ verba manifestè demonstrant clausulam illam, & pertinebunt ad superstitem, solum intelligendam esse de ipsis scriniis, & non de illorum æstimatione, quia non fuissent usque contrahentes verbis illis, & pertinebunt; sed dixissent, quæ summa pertinebit, &c. Et in dubio relatio fieri debet ad proximiora. Gloss. in l. 1. ff. de legat. præst. Bartol. Caltrensi. & alii in l. hæredes palam, §. sed si notam, ff. de hæredib. instit. atqui verba illa proximiora videlicet, quæ fuerunt æstimata per amicos communes, non possunt intelligi nisi de ipsis scriniis, & non de pretio eorum. Denique ut evitetur contrarietas, necesse est dicere quod clausula recognitionis, & restitutionis promissæ, de sola æstimatione intelligenda sit; cum statim conventum fuerit, quod corpus ipsorum mobilium, scriniorum & jocalium pertinebit ad superstitem. Atque ita fuit observatum, & mobilia patri restituta.

CAPVT XCVI.

Pactum de succedendo in contractu matrimonii, de jure invalidum est, quando respicit successionem hereditariam, sed moribus Gallicis sustinetur: Et quomodo debeat concipi illud pactum, ut etiam subsistat secundum jus commune. Si donans reservaverit sibi facultatem disponendi in favorem tertii, vel donatarii, & postea dictam facultatem executioni demandet, utrum illa executione reservationis operetur ut ex nunc, tempore secundæ dispositionis; aut ut ex tunc, respectu temporis donationis.

SUMMARIUM.

- 1 In Gallia promissiones de succedendo factæ in contractu matrimonii, valide declarantur.
- 2 Promissiones verò de succedendo, extra contractum matrimonii, vel post illud factæ, nullæ & invalidæ etiam in Gallia declarari solent.
- 3 Reservatio disponendi nihil operatur, nisi quatenus

nus de iure licita est, & executioni demandata dispositio.

4 Quæstio est admodum controversa, utrum pater qui transiit ad secunda vota, possit plus relinquere liberis secundi matrimonii, quam liberis primi.

5 Ordinatio Regia conformis l. hac edictali, Cod. de secund. nupt. comprehendit etiam relicta liberis secundi matrimonii, ut non minus habere debeant filii primi matrimonii, quam secundi.

6 Declaratio facta in consequentiam matrimonii, censetur inesse ipsi matrimonio.

7 Sed tamen pactum de succedendo invalidum esse, quanvis fiat in consequentiam matrimonii; si non fiat in eodem contractu, nullum esse in Gallia fuit decisum per Senatum Tholosanum.

8 Pactum de succedendo respiciens institutionem hereditariam, nullum omnino est.

9 Fallit nisi fieret pactum de certis rebus particularibus.

10 Promissio successionis universalis, quanvis facta favore liberorum, & contemplatione matrimonii, nulla est de iure communi.

11 Qui persuasit genero matrimonium sub promissione amplii patrimonii & hereditatis, utrum ratione doli possit conveniri. Remissive.

12 Promissio de succedendo continens solam obligationem personalem, cujus executio differtur post mortem promittentis, est valida, nec potest vocari pactum de succedendo.

13 Promissio bonorum, & non hereditatis, est valida.

14 Ampliatur ut procedat, etiam si verbum succedere, reperitur admixtum cum hac obligatione; quia non inde infertur successio hereditaria.

15 Ex promissione facta favore liberorum primi matrimonii in odium filiorum secundi, quod liberi primi patrimonii succedent æqualiter in bonis, non oritur prohibitio facultatis testandi.

16 Explicatur consil. Decii 184. & declaratur quomodo procedat.

17 Reservatio sola nihil operatur, nisi tamen postea transeat in dispositionem.

18 Dispositio facta in executionem præcedentis reservationis, retrotrahitur ad tempus primæ dispositionis, maxime si tempore intermedio non fuerit ius quaesitum tertio.

19 Reservatio facta per filium, successionis sibi deferenda, nihil iuris tribuit. Aliud est, quando donans sibi reservavit facultatem disponendi de bonis donatis; tunc enim censetur reservata facultas disponendi expressè, vel etiam tacite, si donans moriatur sine testamento.

Filius mediante certorum bonorum donatione pater à residuo suæ successionis excluditur, sed post quinquennium poenitentia ductus, & ne inter liberos lites oriri contingeret post ejus obitum, declaravit quod eo non obstante, volebat quod ille succederet æqualiter, sicut unus ex suis aliis liberis cui plus relictum erat in omnibus bonis suis, qualia reperirentur tempore mortis, facta collatione bonorum sibi donatorum. Tamen condico testamento, solum ei legavit dicta bona donata, revocavitque in dicto testamento posteriorem illam declarationem in favorem filii sui factam.

Dubitavit